

השאלה היא לא אם הנייה "בן מוות", השאלה אם אנחנו בני חיים

בכל רגע מאז 7 באוקטובר היתה לישראל דרך אחרת, אבל היא בחרה בקביעות באופציה ההרסנית ביותר – לא רק לתושבי עזה, אלא גם לאזרחיה שלה. ככה זה כשבארגז הכלים של החברה הישראלית כולה, לא רק של נתניהו, יש רק פטיש

מאת: [אורלי נוי](#) 31.7.2024

עכשיו, רגע לפני מלחמת הגוג ומגוג האזורית שנתניהו נחוש להדליק; עכשיו, כאשר כל אחת ואחד מאיתנו מנסה באימה לנחש היכן, במי ובמה תפגע התגובה על ההתנקשויות שמנהיגינו חוגגים והאם ילדינו יינצלו ממנה; עכשיו, כשאנחנו חושבים על גורל החטופים וחוששים לנסח במילים את מה שמבינים כבר בקרביים; אולי עכשיו זה רגע לעצור ולשאול – האמנם לא היתה כל דרך אחרת? האמנם השקיעה הזו לגיהנום חסר תחתית היתה גזירת גורל בלתי נמנעת?

כי תגובה איראנית הרי תבוא, ואין לדעת את עוצמתה או את טיבה. גם אם מסעוד פזשכיאן, הנשיא האיראני הנכנס, והמתון מבין המתמודדים, ביקש להרחיק את איראן מהקו הלוחמני של קודמו ולנתב את דרכה למסלול ההידברות עם המערב, ההתנקשות בחייו של מנהיג חמאס בבירה טהראן, מיד אחרי השבעתו כנשיא החדש, דוחקת אותו לפינה. כעת הוא יאלץ "להוכיח מנהיגות" כנשיא טרי, להגיב על ההפרה הבוטה הזו של ריבונות מדינתו, ולהעמיק עוד את הברית עם חמאס. אבל בישראל חוגגים את "ההישג המזהיר" של מכונת המלחמה המתוחכמת שלנו. איזה יופי בחורינו יודעים להפציץ, איזה דיוק.

"בני מוות". זה כנראה צמד המילים השחוק ביותר בשיח הציבורי והתקשורתי בישראל אחרי שתי ההתנקשויות האחרונות בבכיר חזבאללה ובמנהיג חמאס; ההצדקה האולטימטיבית בחברה, שכל מה שהיא עושה כבר עשרה חודשים הוא למצוא הצדקות לאלימות חסרת העכבות שלה. יש משהו מבעית בכך שהשאלה אם פלוני או אלמוני הוא "בן מוות" או לא מכתובה את גורלנו כאן יותר מהשאלה אם אנחנו בני חיים או לא. אם החטופות והחטופים הם בני חיים או לא. אם תושבי הצפון והדרום הם בני חיים או לא.

מאז הטבח ב-7 באוקטובר, בכל צומת שנקרה בדרכה, והיו אינספור כאלה, ישראל בחרה בדרך האלימות וההסלמה. הצדקות מעולם לא חסרו: הרי מוכרחים להגיב בעוצמה על הטבח, הרי מוכרחים לרדוף את מי שיזמו וביצעו אותו, הרי מוכרחים להחריף את הלחץ עד שיחזירו את החטופים, הרי מוכרחים לתקוף בלבנון בתגובה לירי, הרי מוכרחים לאותת לאיראן שלא נשתוק על התמיכה המתמשכת שלה בחזבאללה. הבחירה הישראלית האוטומטית באלימות כתגובה היחידה לכל מצב הכחידה את מגוון הכלים, שאמורים להיות בסל האסטרטגי של מדינה. מדינה ללא מגוון של כלים אסטרטגיים היא מדינה מסוכנת מאוד לאזרחיה.

הבחירה האוטומטית בדרך ההסלמה היא אובדנית, לא פחות משהיא קטלנית. האינרציה הזו כל כך סוחפת ומובנת מאליה, עד שהיא לא מאפשרת לנו לשאול את השאלות ההכרחיות לעצם קיומנו כאן: האם הג'נוסייד הנפשע שאנחנו מבצעים בעזה הגביר את הביטחון של אדם אחד בישראל? האם אנחנו בטוחים יותר כעת, בעודנו ממתינים לתגובה האיראנית? האם מצבה של ישראל בזירה העולמית טוב יותר משהיה ב-7 באוקטובר? האם שרשרת הבחירות שעשתה ישראל מאז 7 באוקטובר היתה מחויבת המציאות?

התשובה הברורה לכל השאלות הרטריות הללו היא לאו מהדהד. אם כן, מדוע אנחנו ממשיכים בדרך ההרסנית הזו גם עכשיו, גם כאשר המחיר שאנחנו משלמים עליה הולך

ומאמיר? מדוע גם אנשים הגיוניים בדרך כלל חוגגים את ההתנקשות בהנייה כמבצע מזהיר, כאשר אנחנו עוד לא יודעים אפילו לאמוד את תג המחיר שהיא נושאת?

קל לתלות הכל בנתניהו, לומר שהמלחמה משרתת את הישרדותו הפוליטית ולכן יש לו אינטרס להמשיכה עד אין סוף. זה נכון, כמובן, אבל זה מוצא קל מדי. נתניהו אכן בחר להקריב את חייהם של עשרות אלפי עזתים, את חיי החטופות והחטופים ואת הביטחון של כולנו למען הישרדותו הפוליטית, אבל הציבור הישראלי התמסר מהרגע הראשון, בחדווה מצמררת, למסלול האובדני והקטלני שנתניהו סלל.

זאת לא רק תאוות הנקם ששטפה את החברה הישראלית אחרי 7 באוקטובר והפיחה בה רצחנות מסוג שלא הכרנו. זאת ההכחדה האבסולוטית של היכולת לדמיין אפשרות אחרת מלבד הסלמה ואלימות חסרות תוחלת. הציבור הישראלי עומד מול המציאות המצמררת נטול כלים לבחון את האינטרסים שלו עצמו ולהכריע בין דרכי פעולה שונות, כי אין בארגז הכלים שלו דבר מלבד פטיש.

עשרה חודשים אחרי הטבח, החברה הישראלית היתה יכולה להיות במקום אחר. היא היתה יכולה להיות כבר בתוך תהליך שיקום מהטראומה הנוראה, אחרי שכל החטופות והחטופים שבו לביתם בחיים. רצועת עזה לא היתה הופכת להירושימה של המזרח התיכון, ושלטון חמאס היה מסתיים בהסכמה בינלאומית. עשרות אלפי אנשים לא היו עקורים מבתיהם בצפון ובדרום, חייהם של כל כך הרבה חיילים היו נחסכים. היינו יכולים להתחיל את תהליך ההחלמה הארוך והמורכב המחכה לנו, במקום להסתחרר במעגל אימה הולך ומעמיק שלא מאפשר לחברה שלמה אפילו לעכל, לא כל שכן להתמודד, עם מה שעבר עליה.

זו לא חוכמה בדיעבד; היו בינינו [שהתריעו](#) על התוצאות של מסלול הדמים והאימה שבו בחרה ישראל ממש מההתחלה, והציעו לדרך הזו [חלופה](#). הוקענו כתבוסתנים במקרה הטוב, וכמכחישי הטבח ותומכי חמאס במקרים רבים אחרים. וגם היום, על רקע צהלות השמחה בעקבות שתי ההתנקשויות האחרונות, אנחנו שבים ואומרים: זאת דרך הרסנית, מטומטמת, מסוכנת. עשרה חודשים של בחירות נפשעות הביאו אותנו לתהומות מוסריים, ביטחוניים, כלכליים וחברתיים שגם הפסימיים בינינו לא יכלו לשער. חברה שלא מסוגלת אפילו לדמיין התנהלות שאינה אלימה היא חברה שנידונה לכיליון. מצמרר לחשוב איך אנחנו פוסעים לשם בעיניים פקוחות לרווחה.